

Zvýši koniec odvodovej úľavy ceny potravín?

Odvodová úľava pre potravinárske podniky sa od 1. júla 2024 stane už len históriou. Slovenskí potravinári tak prídu o jediná významnú formu pomoci, na ktorú za ostatné obdobie mali nárok.

Odvodovú úľavu mohli slovenskí potravinári využívať na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v období od 1. 8. 2023 do 31. 1. 2024 a následne v termíne od 1. 3. 2024 do 30. 6. 2024. Spolu s poľnohospodárskymi firmami si mohli znížiť náklady na ľudskú prácu. Umožňovala to Európska komisia v rámci čerpania finančných prostriedkov z Dočasného krízového rámca pre celé potravinárske odvetvie. Európska komisia svojím rozhodnutím však túto možnosť k 1. júlu 2024 pre potravinárov ruší.

Odvodové úľavy v praxi

Chod potravinárskych podnikov je existenčne naviazaný na dostatočný počet pracovníkov, ktorí sa spolupodieľajú na výrobe potravín. Cena ľudskej práce je tak jednou z rozhodujúcich nákladových položiek pri výrobe potravín. Preto práve odvodová úľava slovenským potravinárskym firmám pomáhala.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora hodnotí aktuálnu legislatívnu úpravu ako účinný nástroj na zamedzenie vzniku značných hospodárskych škôd v potravinárstve a poľnohospodárstve z dôvodu aktuálnej nepriaznivej situácie na agropotravinárskom trhu (ruská agresia na Ukrajine, nepredvídateľný vývoj cien vstupov a odbytových cien agrokomodít). Odvodové úľavy prispievajú k stabilizácii vstupných nákladov na výrobu potraviny a k zvyšovaniu konkurencieschopnosti potravinárskej výroby na Slovensku. Zároveň majú pozitívny dopad na zvyšovanie potravinovej sebestačnosti SR, na cenovú dostupnosť potravín na domácom trhu a tlmenie inflácie.

Mesačne mohol ušetriť potravinársky podnik za jedného zamestnanca práve vďaka odvodovej úľave

približne 190 eur. Od prvého júla to už nebude možné.

„Je to rozhodnutie Európskej komisie, ktoré nám ostáva len rešpektovať. Preto musíme teraz ale zintenzívniť podporu pre potravinárske odvetvie z národných zdrojov. Politici sa počas celého trvania odvodových úľav vyjadrovali ako o nástroji, ktorý nielenže zmierni infláciu, ale pomôže vyrábať potraviny lacnejšie. Pokiaľ to má naďalej platiť, potrebujeme nájsť veľmi rýchlo náhradu za túto európsku pomoc, no už z národných zdrojov. Navyše pri uvedení si toho, že potravinárom štát so zvyšovaním konkurencieschopnosti pomáhal roky dozadu skutočne len minimálne,“ uviedol predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Andrej Gajdoš.

„Myslím si, že na Slovensku po 1. júli nebude existovať veľa takých podnikov, ktoré po zrušení odvodovej úľavy nebudú zvyšovať ceny svojich potravinových výrobkov. Ako máme za zmenených podmienok dodržiavať doteraz platné cenové relácie? Úľava na odvodoch predstavuje obrovskú úsporu pre potravinárov a možnosť investovať napríklad do nových technológií. Takto sa nedá stabilne podnikáť a plánovať výrobu,“ dodal podpredseda SPPK pre potravinárstvo Marián Šolty.

Návrhy SPPK

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora tému podpory potravinárskeho priemyslu dlhodobo rieši s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. SPPK navrhuje, aby boli ako náhrada za stopnuté odvodové úľavy prijaté iné formy pomoci pre potravinárov:

- Dlhodobé systémové riešenie odvodových úľav v zmysle zákona č. 469/2003 Z. z. o sociálnom poistení a na to naviazanej schémy štátnej pomoci mimo Dočasného krízového rámca;
- Oslobodenie povinných príplatkov za prácu v sobotu a nedeľu, príplatkov za nočnú prácu a príplatkov za sviatok od daní a odvodov na strane zamestnanca a od odvodových povinností zamestnávateľa na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka. Uvedené opatrenia navrhuje SPPK zaviesť pre všetky odvetvia potravinárskeho priemyslu.

Bez podporných mechanizmov prijatých zo strany štátu v čo najkratšom čase slovenskí potravinári nebudú vedieť dlhodobo garantovať výrobu potravín bez navyšovania výrobných nákladov.

Ako potravinárske firmy ovplyvní pripravovaná Novela zákona o cenách

V čase rušenia odvodových úľav sa diskutuje aj o ďalej pripravovanej legislatívnej zmene, ktorá rovnako negatívne ovplyvní slovenských potravinárov.

Ministerstvo financií SR pripravuje novelu zákona o cenách. Chce ňou zaviesť povinnosť, aby obchodníci na dennej báze oznamovali ministerstvu financií spotrebiteľské ceny vybraných potravín. Momentálne sa uvažuje o necelej tridsiatke potravín vrátane rôznych druhov chleba, múky, mlieka a mliečnych výrobkov, mäsa, ovocia, vajec, cukru alebo zemiakov. Účinnosť zákona by mala byť od 1. januára 2025, s ohlasovaním cien sa počíta v druhej polovici roka.

Slovenskí potravinári už dopredu s touto novelou zásadne nesúhlasia. Pokiaľ sa bude porovnávať spotrebiteľská cena potraviny, s veľkou pravdepodobnosťou sa spotrebiteľ vyberie na nákup tam, kde dostane lacnejší chlieb alebo ovocie. Bez dostatočne silnej podpory štátu vrátane adekvátnej a dlhodobej náhrady za zrušené odvodové úľavy tak budú slovenskí potravinári a ich slovenské potraviny v obrovskej konkurenčnej nevýhode oproti lacnému dovážanému tovaru z iných krajín v kvalite, o ktorej môžeme aj polemizovať.